

Sreda, 8. mart 2006.
Svedok Hajdar Dodaj
Svedok P- 011
Otvorena sednica
Optuženi su pristupili Sudu
Početak 14.21 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA PARKER: Dobar dan. Gospodine, ja bih vas podsetio na svečanu izjavu koju ste dali na početku suđenja i moram da vam kažem da ona i dalje važi. Sada ćemo da nastavimo sa vašim svedočenjem. Gospodine Bulatoviću, izvolite.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT BULATOVIĆ

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Dobar dan svima u sudnici, dobar dan svedoku, evo počinjemo 8. marta, pa ću iskoristiti priliku da svim damama čestitam praznik današnji. Za dame treba da je svaki dan taj i verovatno jeste, ali ovaj je zvaničan. Gospodine Dodaj, da nastavimo tamo gde smo juče stali, a radi se o dešavanjima... Ja ću vam postaviti još par pitanja vezano za bolnicu. Opet važi ono upozorenje od juče da sačekate da postavim pitanje, pa nakon toga vi dajte odgovor da ne upadate ni vi meni u reč ni ja vama, zbog prevodilaca, a ne zbog mene da bi transkript zaista bio pravi odraz onoga o čemu razgovaramo ovde. Da vas pitam, za vreme boravka u vukovarskoj bolnici, da li ste tamo videli doktoricu Vesnu Bosanac? Da li znate ko je to?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Hoćete li mi reći koliko puta ste je videli?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa uglavnom... Ne znam tačno koliko puta sam je video, ali sam je viđao u bolnici. Znam da je ravnateljica bila bolnice.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste je osim u bolnici eventualno videli dok ste bili u MUP-u, da je dolazila tamo?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa jesam, vidio sam je. Nisam je vidio u MUP-u, ali u bolnici sam je vidio.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Ja pitam za MUP?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne, nisam je vidio u MUP-u.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li još eventualno poznajete nekog od lekarskog osoblja iz bolnice? Da li ste upoznali nekog tamo?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa upoznao sam ja njih dosta samo im imena ne znam baš.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste upoznali doktora Njavra?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Možda sam ga vidio, ali osobno ga nisam upoznao.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste upoznali možda Binaziju Kolesar?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne. Ne, nisam, rekao sam da nisam.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste čuli za Marina Vidića Bilog?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Čuo jesam za njega. Čak mislim da je bio u Beogradu, u Vojnom istražnom zatvoru.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li imate bilo kakva saznanja, posredna, neposredna, da je boravio u bolnici u vreme kada ste vi bili tamo?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa pazite, u bolnici je boravilo dosta ljudi, ja im imena stvarno ne znam. Da li je bio Vidić Bili tamo ili nije bio, ja ne znam stvarno.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Sada da se vratimo malo na deo vašeg svedočenja koji govori o vašem boravku u MUP-u. Pitao sam vas... Nemate saznanja da je Vesna Bosanc dolazila u MUP na bilo kakve razgovore ili bilo šta, a da li imate saznanja da je neko drugi iz bolnice dolazio u prostorije MUP-a dok je bio načelnik Stipe Pole, po bilo kakve informacije, radi bilo kakvih razgovora ili bilo čega?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Juče ste rekli i opisali vaš položaj, položaj vašeg kolege Zlogleđe, a rekli ste na pitanje kolege Borovića da je u prostorijama MUP-a bilo oko stotinak pripadnika MUP-a, jel' tako?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Nisam rekao oko stotinak. Možda je i bilo. Uzmimo da ih je i bilo oko stotinjak. Ali nisam reko stotinjak da ih je bilo.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Dobro, evo sad nam recite koliko ih je bilo?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa ja stvarno ne znam kakve veze imaju brojke. Koliko je bilo policajaca, koliko je bilo civila. Ja stvarno ne znam, da li ima to ikakve veze sa Ovčarom?

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Gospodine Dodaj, ovde ste da odgovarate. Ja vama postavljam pitanja, a ne vi meni. A Sud će ceniti da li nešto ima veze ili nema, ukoliko nema, Sud će meni zabraniti da vam postavljam takva pitanja. Jeste li razumeli?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Stvarno ne znam koja je brojka bila, evo. To vam ne mogu reći brojku. Možda je bilo više od 100, a možda je bilo manje od 100.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Ja sam zadovoljan i takvim odgovorom. Ja vas pitam to zbog drugog. Da li možete da mi kažete, u stvari nama, gde su i na kojim položajima ti ostali pripadnici MUP-a bili raspoređeni u vreme kada ste vi bili raspoređeni na položaju Sunce, prema Dunavu, a vaš kojega Zlogleđa prema Lušcu?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne znam gde su bili raspoređeni.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Nakon ovog proboja koji vi zovete neuspeo pokušaj izlaska iz Vukovara, da li znate šta je bilo sa tim pripadnicima MUP-a? Da li su ostali u Vukovaru ili su uspjeli da izađu iz Vukovara?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Rekao sam vam da su neki uspjeli izaći iz Vukovara van. Neki su ostali. Šta je bilo... Ja sam vama rekao juče, Zlatko, Kuščović, Hrkić i ja, mi smo se vratili u bolnicu. Šta je bilo sa ovim ostalim ljudima ja stvarno ne znam gde su. Da li su se uspjeli probit ili nisu, ja ne znam. Neki su se vratili i u bolnicu.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li znate koliko se njih, od tih, manje od 100, više od 100 vratilo u bolnicu pored vas četvorice?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne znam.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li imate saznanje, da li imate saznanja da su bile još neke grupe ljudi koji su učestvovali, kako vi kažete u odbrani Vukovara, koje su probale da izađu iz Vukovara, koje nisu uspele da izađu i koje se takođe vratila u bolnicu?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ja takva saznanja nemam, može bit' da su se vratili, a može bit' da nisu.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Rekli ste da ste vi i Zlogleđa odbacili oružje na groblju?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li možete da mi kažete koliko je to daleko od bolnice?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne znam. Stvarno kilometražu ili metre, ja nemam pojma koliko. Znam da je mrak bio.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li znate šta su ostali koji su se vratili sa vama, pripadnici MUP-a ili ovi koji se vraćali, pripadnici MUP-a za koje znate, šta su oni uradili sa svojim oružjem?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa ja ne znam, more bit' da su ga bacili kao i ja.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Pretpostavljam da su bili neki i u uniformama, je l' tako?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: More biti i to. Ja stvarno ne znam da li su bili u uniformama.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li znate... Znači ja od vas tražim samo ono što znate. Ako ne znate, recite ne znam i nema problema. Da li su neki od njih i u uniformama ušli u bolnicu?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne znam za to. More bit' da su, ali sumnjam da je ko zašo u uniformi.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Tog dana, 20. ujutru, kad ste izašli iz bolnice, da li ste tu među ljudima koji su bili ispred bolnice, koji su pregledani od strane vojske na

način koji ste opisali, videli nekog od radnika MUP-a koje znate da je bio u uniformi MUP-a?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Do mene je bio jedan Varaždinac, ali mislim da je imao hlače, hlače su mu bile od policije.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Hvala. Pomenuli ste sada Varaždince i odgovarali ste na pitanja kolege Borovića o učešću policajaca iz Varaždina ...

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Pa ste u jednom tom trenutku rekli da su mnogi sa teritorije cele Hrvatske branili Vukovar, je l' tako?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa more bit' da su bili iz Varaždina isto.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li znate osim ove policajce iz Varaždina, iz kojih gradova Hrvatske je još bilo policajca koji su učestvovali u odbrani Vukovara?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Za to ne znam, samo znam ove Varaždince.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Malo konsultacije oko transkripta, ali mislim da ćemo pojasniti. Znači nemate saznanja iz kojih su sve drugih gradova i prostora dolazili ljudi u Vukovar osim za ove iz Varaždina? Je l' tako?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa nemam baš.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li imate saznanja da je u odbrani Vukovara na strani Hrvatske vojske, pored ovih ljudi iz Varaždina, znači Hrvata, da u su učešće pripadnici nekih stranih država, strani državljani?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne znam stvarno za to. Za to ne znam.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste čuli za vreme boravka u bolnici da se u bolnici nalaze i neki stranci?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Nisam za to čuo.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: To niste čuli?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Kažete da ste nakon toga odvedeni, govorili smo juče o vašem boravku ispred hangara, opisali ste i mesto gde ste stajali vas četvorica, mene interesuje, dok ste tu stajali, tih, to neodređeno vreme koje ste bili, možda sat, možda dva, možda pola sata, nije ni bitno, da li ste videli da osim vas koji tu stojite, negde stoji još neka grupa ljudi?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa rekao sam vam da su djeca stajala ispred. Četvoro djece je bilo, četvoro, petoro, znam da su bila djeca ispred hangara. Kuda su s njima, šta su s njima, ja to ne znam stvarno.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste videli da eventualno neki oficir Jugoslovenske narodne armije ulazi u hangar i da izvodi nekog iz hangara i da ga sklanja tu da stoji negde sa strane?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: To nism vidio. Vidio sam kad je došao oficir taj po nas, kad je otvorio vrata i pogledao nešto unutra i zatvorio.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste videli, govorim o Ovčari, o hangaru na Ovčari, pitao sam vas za oficire, sad vas pitam za bilo kog pripadnika vojnih formacija koje su bile tamo, da je izveo nekoga iz hangara?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ja osobno nisam vidio.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Prebacili su vas na način koji ste opisali u Negoslavce?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: I rekli ste da ste boravili tamo tri dana, jel' tako?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Mislim da je tri dana.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: U jednoj prostoriji u podrumu?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: U podrumu, da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Hoćete li mi reći koliko je vas boravilo u toj prostoriji?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa osim nas četvorice bilo ih je, mislim da neđe oko 20 civila je bilo i jedan je ranjenik bio iz Varaždina. U nosilima je bio.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: E, sad mi recite, da li ste mogli tokom noći da komunicirate između sebe?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa dok su bilo ovi... Pa pričam dok su bili aktivni vojnici unutra, ono, nismo baš razgovarali detaljno, ali pričali smo. Između tih, sa tim civilima ne. Nismo razgovarali.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: A između sebe?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Između sebe jesmo.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li je sve vreme kod vas u toj prostoriji boravio neki pripadnik, vojnik Jugoslovenske narodne armije?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Trojica su bila unutra, da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Sve vreme?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Da. Naveče bi puštali muziku ovim ljudima civilima, s njma bi plesali, udarali i tako.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: To ste rekli. Da vas pitam, da li ste čuli za čoveka koji se zove Siniša Glavašević?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Znam da je bio novinar i mislim da je on čak izveden iz vukovarske bolnice. Ja ga nisam znao onako osobno, al' sam čuo o njemu. "Radio Vukovar" je vodilo. Imao je svezano nešto, flaster jedan na oku i kad su ga izveli

iz bolnice one se okrenuo prema nama i pozdravio nas je sa: "Bok". Međutim onda ga je jedan vojnik gurnuo, imao je uperenu automatsku pušku iza leđa. Kud je on otišao, ja ne znam stvarno. U tom podrumu ga nisam vidio.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Upravo hoću to da vas pitam. Da li ste tog čoveka za koga ste čuli da je Siniša Glavašević, videli u Negoslavcima?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Nisam ga vidio. Ne mogu reć' da sam ga vidio kad nisam ga vidio.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da razjasnimo nejasnoću ovde u transkriptu vezano za Sinišu Glavaševića. Kad ste rekli da je on izveden iz bolnice?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa 20.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: 20?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: 20. kad su i nas izveli.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Dobro. Hvala.

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Tako sam čuo da je on, ali velim, ne znam ga osobno. Poimence jedan mi je rekao da je to Siniša Glavašević.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Hvala. Gospodine Dodaj, sad ću vas pitati neke stvari, ovaj, da pokušamo da razjasnimo. Iz ovih vaših ličnih podataka koje ste davali tokom svih ovih vaših izjava, vidim da ste penzioner, je l' tako?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Pitaću vas od 1991. godine, odnosno od izlaska iz zatvora iz Valjeva, kad ste se vratili u Hrvatsku, čime ste se bavili? Šta ste radili?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Prije ili kad sam izašao?

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Kad ste izašli, kad ste izašli iz zatvora.

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: S čim sam se bavio?

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da, šta ste radili, koje je bilo vaše zanimanje?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa ja osobno nisam radio nikakve fizičke poslove. Jer mi je doktorica zabranila da ne bih smio dizat više od pet kila.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Nismo se razumeli. Ja nisam rekao da ste radili i koje fizičke poslove nego sam pitao šta ste radili, čime ste se bavili? Koje je bilo vaše zanimanje? Jeste radili uopšte?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne, nisam nigde bio zaposlen.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li možete da mi objasnite onda kako ste stekli status penzionera?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Zato što sam bio pripadnik 204. brigade i što sam se vratio iz logora, iz zatvora i tako sam dobio to.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste ostvarili i neku novačnu naknadu po nekim vidovima štete koju ste pretrpeli zbog boravka u zatvoru?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Naknadu štete?

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da.

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: A ko bi mi trebao tu štetu isplatiti?

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Republika Hrvatska.

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Nisam dobio naknadu.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Niste?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa nisu me oni tukli.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: To ja ne znam stvarno. Pitaću vas nešto vezano ...

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: I da vam kažem da sam i čin dobio od njih. Da imam veću mirovinu zbog toga.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Imate i čin?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Odlično.

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Časnički namjesnik. Ne znam kako bi to, u onoj vojsci valjda bio vodnik, stariji vodnik.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Koliko mogu da razumem, znači sve ovo vreme je priznato u neki borački staž, što bi rekli?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Da, da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste ostali u kontaktu sa ljudima sa kojima ste proveli to vreme u zatvoru, u logoru?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Jesam, samo sa Zlatkom.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li su ti kontakti česti?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ma možda godišnje se čujemo dva, tri puta telefonom. Ovako da smo išli jedan drugome, nismo još. A nadam se da ću uskoro ići kod njega.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li se sećate kad ste se zadnji put i gde videli sa Zlatkom Zlogleđom?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: 1998. godine smo se videli ovde. A kad sam se čuo, mislim da je ono, prije Božića. Čestitao sam mu Božić, eto.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Te 1998. godine kad ste se videli ovde, da li ste bili smešteni u istom hotelu?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Da, u istom hotelu.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Koliko dana ste proveli zajedno ovde?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa ne znam ne mogu sada da se setim, tjedan dana, manje od tjedan, ne znam točno koliko dana samo... Mislim da je sedam dana, tjedan dana ...

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li ste se viđali svako veče, svaki dan?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa viđali smo se, da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da li je Zlatko Zlogleđa svedočio i pred Beogradskim sudom?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne. Jer je psihički uništen čovek.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: To psihički uništen, šta podrazumeva po vašem?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa jadan ne može spavat' onda posle toga, psihički sam rekao, da je bolestan, da ga kralječnica boli, da ne može, da mi noge ...

TUŽILAC SMITH: Treba li ovo da bude na javnoj sednici?

SUDIJA PARKER: Izgleda da to za vas ne bi bio problem, zar ne gospodine Bulatoviću.

ADVOKAT BULATOVIĆ: Ne, časni Sude, nije problem. Apsolutno nije problem.

SUDIJA PARKER: Onda ćemo taj deo da redigujemo u transkriptu to je red 25, desete stranice kao i prvi i drugi 11 stranice. Gospodine Smith, mislim da bi to bilo to.

TUŽILAC SMITH: Da, hvala časni Sude.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Gospodine Bulatoviću, izvolite.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Gospodine Dodaj, tokom vašeg svedočenja, da li u glavnom ispitivanju ili u nekom od unakrsnih ispitivanja, rekli ste jednu rečenicu, a to je da vas tada 1991. godine, politika nije interesovala. Mene interesuje da li ste se politički angažovali nakon 1991. godine?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Jesam.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Predsednik sam HSP-a u svom selu.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Hoćete objasniti Sudu šta je HSP?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Hrvatske stranka prava.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Samo da vam kažem, ako dozvolite.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Prvo da vas ja pitam, pa ćete posle odgovoriti.
SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: O kej.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Za vreme borbi u Vukovaru 1991. godine, Hrvatska stranka prava, da li je imala oružane formacije?
SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: To ne znam.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Ne znate?
SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Htio sam vam reći kad sam postao član HSP-a, zbog toga.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Hajde, recite.
SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa za vreme ovih lokalnih izbora.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Koje to godine?
SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa 2004. godine mislim, 2003. godine, ne znam sada kad su bili lokalni izbori.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Ko je predsednik te stranke?
SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: U mom selu?

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Ne, stranke. Ne u vašem selu nego stranke.
SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Općenito u državi?

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da, da.
SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ante Đapić.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: To je gradonačelnik Osijeka?
SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Da, gradonačelnik Osijeka.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li je ta stranka, da li znate, nastavila tradiciju stranke od koje je postala?
SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne znam za to.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Ne znate?
SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne znam.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li znate ko je osnovao tu stranku? Prvobitno znači.
SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa znam da je HSP nekad bio Dobrisav Paraga, mislim da je, Dobrisav Paraga.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Dobrisav Paraga.
SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: 1960, još neke.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Da li osim tog vašeg političkog angažmana, ja raspoložem podatkom, a vi ćete mi reći da li je tačan, da ste vi bili nosilac liste?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Da, pa rekao sam da sam predsednik u svom selu. Sad ne znam časnici Sude da li to ima veze sa ovim svedočenjem što sam ja predsednik HSP-a?

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Gospodine Dodaj, opet ista priča. Ako ja nešto pitam što je nedozvoljeno eventualno, tužilac će tu reagovati kao što je reagovalo, Sud je tu da to kontroliše, a ne vi. Ja ću vas pitati još neke stvari oko vašeg angažmana ...

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pitajte.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Političkog i bližim se kraju mog ispitivanja, kao što sam i obećao. Da li ste vi član Odbora za mesnu samoupravu u Skupštini opštine Bjelovar?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Jeste?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ali nisam prošao na listi.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Pitam da li ste član?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne, nisam. A u stvari, može se reć' da jesam.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: E, tako. Da li ste predsednik Komisije za obrazovanje, kulturu i sport opštine Severin?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Da, da. Jesam. Jeste. I predsednik nogometnog kluba u svom selu.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Pitaću vas da li ste čuli za Antu Pavelića?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa jesam, čuo sam, to su nam govorili u školi da je bio ratni zločinac.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Ratni zločinac?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Da, tako sam čuo. Sad ne znam koliko je bio koliko nije, ali to je povest, ja ne znam zašto me to ispitivate oko toga.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Završiću s ovim, da vas pitam samo da li znate da je tu stranku osnovao Ante Pavelić, a sa njenim radom nastavio Dobrosav Paraga, a nakon toga Ante Đapić?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne znam to, ali mogu vam reći samo jedno da što se tiče ovoga u HSP-u što jesam ja, tu sam dobio podršku i od srpske nacionalnosti. Dečki koji igraju nogomet, ja sam predsednik tog kluba, ima i Srba unutra koji igraju nogomet. I s njima se jako dobro slažem ako vas to zanima općenito.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: To vas uopšte nisam pitao, pitao sam vas nešto drugo. Da li znate Statut vaše stranke?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne znam. Nit' me zanima.

ADVOKAT BULATOVIĆ – PITANJE: Onda je bespredmetno pitanje, ali da vam kažem da po Statutu članovi stranke mogu biti samo Hrvati i Hrvatice. Hvala časni Sude.

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: To nije istina.

ADVOKAT BULATOVIĆ: Ja nemam više pitanja za ovog svedoka.

SVEDOK DODAJ: To nije istina.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Gospodine Smith, izvolite.

DODATNO ISPITIVANJE : TUŽILAC SMITH

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala časni Sude, imam samo nekoliko pitanja u dodatnom ispitivanju. Svedoče, vi ste rekli da kada ste pušteni iz zatvora da ste dobili status pripadnika 204. brigade, je li tako?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li je to imalo uticaja na vašu službu, odnosno ta dva meseca dok ste bili pripadnik Garde, odnosno dok ste tamo stražarili?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa i dok sam bio dva meseca, oko dva meseca u Vukovaru i ovo što sam bio zatočen.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada ste bili u Vukovari 1991. godine, da li ste znali, da li je u to vreme uopšte postojala 204. brigada?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hteo bih da vam postavim par pitanja u vezi sa vašim poznavanjem odbrane Vukovara. Odgovarajući na pitanje uvaženih kolega u vezi s tim da li su neki delovi Vukovara bili branjeni ili nisu, vi ste u vezi s Bogdanovcima, Lušcom, Mitnicom, Borovom, rekli da su verovatno bili branjeni. Da li se vi sećate da ste tako nešto rekli?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa može bit' da sam rekao. Ako sam to rekao, jesam.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kako bismo bolje razumjeli vaše poznavanje stepena odbrane tih područja u vezi s Bogdanovcima, znate li koliko ljudi je branilo to područje?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne znam, za Bogdanovce ne znam. Pa ne znam ni za ove djelove Vukovara koliko je ljudi branilo, to je slab otpor bio što se tiče vojne strukture, šta je vojska imala. Mislím da je vojska htela zač' unutra, oni su mogli zač' daleko prije.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Hteo bih da vam pokažem vašu izjavu iz 1994. godine koju ste dali hrvatskim vlastima i to jedan primerak na BHS-u koji će vam se sada

predočiti. Imate li vi jedan primerak te izjave koju ste dali hrvatskim vlastima 1994. godine?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Evo, tu ga imam, a doma ga nemam.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: U unakrsnom ispitivanju vam je izneta tvrdnja da ima nekoliko stvari koje su izostavljene iz te izjave, a što je spomenuto tokom vašeg iskaza zadnjih par dana. Ja bih hteo da vam postavim sledeće pitanje. Koliko stranica ima ta izjava?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pet.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ako pogledate u gornjem levom uglu te izjave, hoćete li da se složite samnom da je ta izjava data 11. febrara 1994. godine?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I ako pogledate nešto niže, da li ćete se složiti samnom da ste vi policiji ove podatke pružili 1. februara 1994. godine, odnosno nekih 10 dana ranije?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Pogledajte molim vas zadnju stranicu ove beleške. Možete li da nam kažete čiji je potpis na kraju?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne mogu, vidim da piše Dražen Divić, ali ne znam da li je on to potpisao. Gospodine, mene su u Bjelovaru ispitivali dva dana od 7.00 do 15.00 i nemoguće je da je sve to stalo u ovih pet papira.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Da li vaš potpis stoji na toj izjavi?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne stoji nigde, ne.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I pošto ste dali tu izjavu, da li vam je ta službena beleška nekad pročitana? Jesu li vas pozvali nazad u policijsku stanicu da vam pročitaju šta tamo stoji?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Sad vas molim da pogledate stranu četiri te izjave. Strana četiri na BHS verziji, peti pasus, i molim vas da pročitate, ne morate naglas nego samo pogledajte starnu pet, pasus jedan. Da li se slažete samnom da ovde u otprilike 20 redova je opisno ono šta se vama desilo u Vukovaru od 19. novembra, do trenutka kad su vas odveli na Topčider u Beogradu?

SVEDOK DODAJ – ODGOVOR: Pa tako ispada.

TUŽILAC SMITH: Ja nemam više pitanja časni Sude.

SUDIJA PARKER: Hvala lepo gospodine Smith. Gospodine Dodaj, biće vam drago da čujete da ovo svedočenje zbog koga smo vas zamolili da dođete ovamo je sada završeno i vi sada možete da odete i da se vratite svom redovnom životu i obavezama. Pretresno

veće bi želelo da vam se zahvali što ste došli u Hag i što ste mogli da date svoj doprinos. Sad će da vas isprati sudski poslužitelj. Gospodine Smith.

TUŽILAC SMITH: Hvala časni Sude. Sledeći svedok je zaštićeni svedok i ima zaštitu u vidu izmene glasa što znači ...

SUDIJA PARKER: Da, to znači da moramo da napravimo pauzu da bi se ovaj sistem za izmenu glasa postavio i isprobao. Za to nam obično treba 15 do 20 minuta. Sada gledam koliko ima sati i znam da je bilo nekih redigovanja na poslednjoj sednici za šta je uvek potrebno pola sata pauze da bi se ove trake iskorigovale i mislim da bi bilo najbolje da sada napravimo našu prvu pauzu šta će možda da znači da ćemo danas da završimo malo ranije, jer će trake da nam isteknu. Ali ne mislim da će nam biti potreban još jedna pauza danas popodne. Dakle, sada ćemo da napravimo pauzu i nastavljamo u 15.25 i onda ćemo da napravimo još jednu pauzu za otprilike sat i 35 minuta.

(pauza)

(svedok ulazi u Sudnicu)

svedok P-011

SUDIJA PARKER: Dobar dan. Molim vas da sada uzmete ovi kartu koju vam sada daje sudski poslužitelj i da pročitate naglas svečanu izjavu.

SVEDOK P-011: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA PARKER: Hvala vam, izvolite sedite. Gospodin Smith ima pitanja za vas. Izvolite gospodine Smith.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC SMITH

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala, časni Sude. Gospodine, kao što razumete, kao što vam je već rečano, vi ste zaštićeni svedok ovde na Sudu, vaše ime i vaš lik neće biti objavljeni i vaš glas će biti izmenjen i usled toga, usled svih ovih mera, moramo da pravimo dovoljne pauze između pitanja i odgovora tako da će ovaj naš razgovor da se kreće jednim dosta blagim tempom. Sad ću da vam dam jedan dokument na kome je vaše ime, datum rođenja, meto rođenja i vi samo potvrdite da li je to ispravno ili ne.

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Sve je ispravno.

TUŽILAC SMITH: Hvala, časni Sude. Molim da se ovo usvoji u dokazni materijal pod pečatom.

sekretar: Časni Sude, ovo se usvaja pod pečatom pod brojem 239.

SUDIJA PARKER: Izvolite, gospodine Smith.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala časni Sude. Gospodine, vi ste se rodili u Vukovaru i tamo ste odrasli, zar ne?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Vi ste diplomirali kao ekonomista, zar ne?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da, kao viši ekonomista.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I onda ste se sa otprilike 22 godine prvi put zaposlili u Vukovaru, je li tako?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Tako nekako.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada ste služili vojsku u JNA?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: 1984. godine.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko je trajao vaš vojni rok?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Negde oko deset i po meseci.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Molim vas da kažete Pretresnom veću kakvu ste obuku imali dok ste služili vojni rok? Kakva vam je bila specijalnost?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Specijalnost mi je bila inženjerska obuka sa pionirskim uređenjem.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A kakve zadatke to konkretno podrazumeva, ako možete to da nam objasnite laičkim jezikom?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa to podrazumeva sve vrste zaprečavanja u ratnom djelovanju uključujući i posredno zaprečavanje minama.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Pošto ste završili, odslužili vojni rok, gde ste se onda zaposlili, u opštim crtama, molim vas?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa zaposlio sam se na kratko vreme u tvornicu "Borovo", nakon toga u špediciju "Transjug-Rijeka".

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li ste 1991. godine i dalje radili u toj firmi?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da. To je bila moja stalna tvrtka.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li se ta firma naalzila u Vukovaru?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Matična tvrtka je bila u Rijeci, ali ispostava je bila u Vukovaru.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A sada, molim vas da se osvrnemo na početak 1991. godine. Recimo januar. Kako je teкао život i kakvi su bili odnosi među nacionalnim zajednicama?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa po mojoj proceni život se odvijao u nekom posebnim okolnostima, ali recimo ustaljenim životom. Ali neke promjene su bile prisutne u odnosima i politika je bila u okruženju u kome smo živeli.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Molim vas da opišete Pretresno veće kakve ste promene primetili početkom 1991. godine? U političkom smislu.

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa prva promjena koja je bila, bila je promjena država. Znači uspostavljena je Hrvatska država i s obzirom na tu okolnost počelo je na preslavljanje, na neki način... određivanje ljudi ko gde spada i tu je došlo do prepola. Jer neki ljudi su bili za nekakvu državu koja je prije funkcionirala ili postojala, a drugi su bili za ovu državu koja je nastala. I to se odražavalo u svim dijelovima društva, uticalo na sva javna glasila, znači televizija, tisak i sve što ide uz to. Javna glasila.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li da nam kažete koja je nacionalna grupa podržavala Hrvatsku državu, a koja je podržavala državu Jugoslaviju?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa državu Jugoslaviju su poticali djelovi ostatka Komunističke partije koja je djelovala u tom prostoru, a novonastale stranke, nakon osamostaljivanje države, pretežito HDZ-e je bio za hrvatski otklon od bivše države.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I vi ste rekli u političkom smislu do kakvih je promena došlo u Vukovaru. A šta je sa društvenim promenama? Da li je bilo kontakata između ovih nacionalnih grupa i da li se to menjalo kao posledica političkih promena?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa vjerujem da je, ali ja nisam bio toliko umrežen u tim grupama tako da je meni vrlo teško išta više o tome reći.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A šta je sa nasiljem 1991. godine? Kada ste prvi put saznali da je u Vukovaru bilo nasilja ili možda u okolini Vukovara?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa počele su neke vrste događaja koje nisu bili uobičajene. Znači neka podmetanja, odnosno eksplozije u gradu, dizanje kiosaka u grad, mislim dizanje u zrak kiosaka, počeli su sukobi u Borovo Naselju između Borovog Sela i to su ovaj, događaji koji su svakim danom sve više preuzimali neku vrstu pozornosti, domaće, a možda i svjetske.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Vi ste rekli da je bilo sukoba u Borovo Naselju. Između koga je došlo do sukoba?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Nisam ja tako mogao to prosudit, ali ono što znam, došlo je do sukoba zakonitih snaga Ministarstva unutarnjih poslova i protivničke strane ili da kažemo dijelova neprijateljske odrednice naroda u Borovu Selu i došlo je do sukoba ... Sad ne mogu ja reć ko je bio taj ko je napao policajce na zadatku.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada kažete da je bilo neprijateljskih snaga unutar samog Borovog Sela, da li znate kojoj nacionalnoj grupi su oni pripadali?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa možemo samo pretpostaviti, to jest ja mogu pretpostaviti da su to bili Srbi koji nisu prihvatili Hrvatsku državu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Na osnovu čega izvlačite tu pretpostavku? Na osnovu kojih informacija?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa to su bile javne, dostupne informacije, preko glasila javnih, preko radija, preko televizora i tim putem imam ta saznanja.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada je došlo do ovog sukoba u Borovom Naselju i Borovom Selu, otprilike?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Po mom sjećanju, to je bilo 2. svibnja 1991. godine.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li znate kakav je bio ishod tih sukoba? Je li bilo žrtava?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da, bilo je žrtava. Spominje se 25 žrtava.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada kažete 25, da li to znači da ih je 25 poginulo ili ih je 25 ranjeno? Ako možete da budete konkretniji, molim vas.

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ja mislim da je 25 poginulih, ali ne mogu biti siguran.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Takođe ste spomenili da je bilo eksplozije i dizanja u vazduh u Vukovaru i oko Vukovara. Da li znate ko je podmetao ove eksplozije?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: To ne znam, ali čuo jesam jer se to daleko čulo. Dovoljno daleko da sam ja u svojoj kući čuo.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada je došlo do ovih eksplozija, kada su one otpočele?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa možemo reć' tijekom ljeta. Znači i za događaja u Borovom Selu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Tokom tog leta, da li su vaša žena i deca otišli iz Vukovara?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da, jesu, jer je uslijedio taj događaj nakon početnih granatiranja samog užeg ili šireg centra Vukovara.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Sada bih želeo da se osvrem na granatiranje. Kada je ono počelo i da li znate ko je bio odgovoran za to granatiranje u to vreme?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Po mom sjećanju, granatiranje je počelo u 7. srpnju te 1991. godine, ali ko je imao odgovornost, to mi je stvarno nepoznato.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Rekli ste da je bio granatiran centar Vukovara. Da li znate konkretno ko je su tačno lokacije u centru grada bile granatirane? U to vreme.

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa nekih se sjećam. Na primer prema Adici, u Borisa Kidriča tadašnjoj ulici ili primerice gore... to se zvalo... jedan trg kod škole, "Privredne škole", bio je križ jedan koji se zavo Bećar križ. Na tom trgu je bilo granatiranja.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li znate zašto su te lokacije granatirane?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Teško mogu odgovoriti na to pitanje. Jer je to bilo zaplašivanje ili zastrašivanje ili nešto drugo. To ne mogu ja odgovoriti'.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A posle granatiranja vi ste rekli da su vaša žena i deca otišli iz Vukovara. Kuda su otišli i kako je to bilo organizovano?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Taj odlazak iz Vukovara moje supruge i djece je organizirala stranka HDZ-e u navodu da će to biti izlet na more dok se stanje ne smiri i vrati u normalan život.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko je vama poznato, koliko je ljudi otišlo na taj izlet na more?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa onoliko koliko sam ja vidio je otišlo nekoliko kamiona, odnosno autobusa, ispričavam se. Nekoliko autobusa, a bilo je to organizovano više dana. Iz toga se moglo zaključiti da je to bila velika količina odnosno velik broj stanovništva je otišao. Milsim na žene i djecu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Zna li jesu li ti žitelji iz Vukovara bili svi iste nacionalnosti ili različitih?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa u ono vreme nije niko puno gledao, barem ja nisam taj ko je kako ili koje nacionalnosti, prema tome to pitanje ne mogu komentirati.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možda ste o ovome već govorili, ali pitaću vas ponovo. Kada su otprilike otišli vaša žena i deca?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ja znam tačno kad su otišli, 7. osmog 1991. godine.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Zašto je bio organizovan taj put?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa to sam već, to sam već spomenuo. Radi samog granatiranja grada i opasnosti koja se počela događati.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Usled granatiranja grada, da li su neki ljudi koji su živeli u gradu organizovali samozaštitu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Je. U to doba su se počeli stvarati dobrovoljne strukture i pripremat' odbrana grada. I države. U širem smislu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Što se vas tiče, kada ste vi prestali da radite na vašem radnom mestu? Vi ste rekli početkom 1991. godine ste radili. A kada ste prestali?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa već je to bilo, ja mislim osmi mjesec 1991. godine, da više i nismo dolazili na posao, ali smo se čuli nekako telefonski ili na drugi način.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I koliko je trebalo da traje put vaše žene i dece? Kada je trebalo da se vrate?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ta je zamisao bila oko dva tjedna i oni su se trebali vratiti 25.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I da li su se vratili, a ako nisu zašto nisu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Nisu se više nikad vratili iz razloga toga što je 24, odnosno točnije 25. ujutru je počela konačno bitka za Vukovar, odnosno počelo je toliko učestalo i besomučno granatiranje, stoga su hrvatske vlasti vozila, odnosno autobuse povratne, koji su išli prema Vukovaru jer su se ukricali i krenuli oko 8.00 i oni su ih tijekom vožnje zaustavili kod Kutine.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A koliko je otprilike udaljena Kutina od Vukovara?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Nešto malo više od 200 kilometara.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Rekli ste da su Vukovar prvi put granatirali, mislim da ste rekli da je to bilo 7. jula 1991. godine. Do 24. ili 25. avgusta, kad vi kažete da je otpočela ta konačna bitka, kakva je postojala vojna aktivnost u tom periodu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Što se tiče granatiranja. Granatiranje je počelo i ranije, negde možda početkom sedmog mjeseca, a 7. osmog, je moja supruga i djeca otišli iz grada. A vojne aktivnosti su se događale usporedo s tim danima i svakim danom je bilo sve više i više sukoba odnosno sukob je prerastao u pravi rat.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Iz vaše tačke gledišta, između koga je bio taj sukob?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Sukob je bio između združenih snaga JNA, uključujući sve oblike, mi sad možemo reći paravojnih jedinica koje su bile u suglasju, u istom zadatku u osvajanju Vukovara. I verovatno kao posledica toga, slom ukupne Hrvatske države.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A šta je sa drugom stranom? Vi ste rekli da je postojala lokalna odbrana Vukovara. Ko je bio s druge strane?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Mislite lokalna, mjesna odbrana, mjesna odbrana s koje strane?

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ja se sada nadovezujem na vaš odgovor kad ste rekli kad je otpočela konačna bitka za Vukovar. Vi ste rekli da su JNA i paravojska zajednički djelovali da bi zauzeli Vukovar. A protiv koga su se oni borili?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa to je bio sukob... Borili su se protiv Zbora narodne garde, Ministarstva unutarnjih poslova i svih pridruženih boraca za Hrvatsku odnosno za odbranu grada Vukovara.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li ste se vi priključili?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da, priključio sam se Odbrani Vukovara.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Zašto ste se priključili?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa to je bila i obveza i moralna, čak kasnije i zakonita. Jer je mobilzirana cjela općina Vukovar i sukob je toliko dugo trajao i nije se smirivao i na neki način sam morao učiniti i ja nešto i doprinjeti odbrani grada.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Recite kada ste vi saznali da je postavljena nekakva odbrana grada? Kada ste vi prvi put postali svesni toga?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa svestan sam postao posebno početkom ljeta, ali moje uključivanje je bilo daleko kasnije. Jer sam očekivao da će se ti ipak na neki način unormalizirati i da će vratiti neki život koji treba biti dostojan čoveka.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li malo podrobnije da opišete prirodu napada na Vukovar 24. i 25. avgusta. Vi ste rekli da je počela konačna bitka. Možete li da nam kažete šta se događalo u ta dva dana u Vukovaru?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pod tim konačna bitka podrazumevam besomučno granatiranje, znači ispaljivanje iz svih oružja i oruđa svih mogućih kalibara i iz zraka, vode i iz svih... iz cijelog okružja grada Vukovara i to granatiranje odnosno razaranja neselektivno, znači ne gađajući određene, nazovimo vojne i druge objekte, nego apsolutno sve što pripada gradu je gađano. Što podrazumjeva da se nije gledalo ni na životinje, ni na ljude, bilo kog određenja, zanimanja ili drugog statusa, ili djece, ili žene ili muškaraca.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li vi tu dakle govorite o 24. i 25. ili govorite o cjelome razdroblju dok ste bili u Vukovaru do vašega odlaska?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ovo besomučno granatiranje uključuje od 25. ujutro, odnosno moguće i 24. navečer, pa nadalje. Znači od tog dana je toliko učestalo i ogromno granatiranje grada bilo svaki dan sve jače i jače.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Recite kog datuma ste vi otišli iz Vukovara, kog dana ste otišli iz grada?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ja nisam nikada napustio grad pošto sam se pridružio odbrani grada. I do pada grada ostao sam u Vukovaru.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A kog datuma ste vi stupili u redove odbrane grada?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa datume je teško oslovit', al' to je bilo tokom vremena, ali to je bilo negde polovicom devetog, znači polovicom rujna smo pozvani na sastanak u općinu Vukovar koji je organiziran od Zapovjedništva odbrane grada i gdje nam je ponuđeno sudjelovanje u Odbrani. I možemo od tog dana zaključit da sam bio dio odbrane grada.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A ko vam je rekao da možete da se priključite? Recite nam kako su se ti ljudi zvali?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Zapovjednik koji nam je to rekao bio je Janko Borković, Mladi jastreb, koji je bio u funkciji zamjenika zapovednika Mila Dedakovića zvanog Jastreb ili Stari jastreb. Uz prisustvo Danijela Rehak kako je tada bio na dužnošću tajnika Narodne odbrane grada Vukovara.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: U transkriptu nije ušlo poslednje ime koje ste rekli. Vi ste rekli da je druga osoba osim Dedakovića i Borkovića bila tamo. Recite kako se taj treći čovek zvao, molim vas?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Danijel Rehak. On je bio na položaju za Narodnu odbranu. Znači kao nekadašnji sekretar, sada je bio možda tajnik Narodne odbrane.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A koliko je još ljudi poput vas bilo pozvano na sastanak tog dana?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Po mom sjećanju oko 50 ljudi je prisustvovalo tom sastanku.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li ste vi imali neku mogućnost izbora da stupite u redove odbrane ili je to ipak bilo obavezno?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Mobilizacija je bila propisana, ali ipak nam je rečeno ako neko ne želi prihvatiti uvjete ili pridružiti se Odbrani, to mi neće biti zamjereno. Znači može napustiti prostor. Bez posledica.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I da li ste vi tog dana pristali da se pridružite odbrani?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da, i dobio sam svoj zadatak.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I da li biste vi molim vas objasnili Sudu prirodu zadatka koji ste dobili i ko vam je izdao zadatak?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa spomenuo sam, zamjenik zapovjednika, Ranko Borković je odredio mene da ću preuzeti minersku grupu odnosno inžinjski dio što uključuje zaprečavanje bojišnice.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A da li znate da li je ta minerska grupa postojala i pre vašeg dolaska i ako je postojala, koliko dugo?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa znam da je postojala, a koliko dugo to već mi nije poznato.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada kažete minerska grupa, pretpostavljam da se radi o ljudima koji su postavljali protivpešadijske mine?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da, i protivpešadijske i protivtenkovske.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I dok govorimo o komandnom sistemu, o komandnoj strukturi, recite da li se komandni sistem odbrane Vukovara menjao tokom vremena dok ste vi bili tamo?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Možete mi pojasnit' pitanje?

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li je Branko Borković stalno bio na položaju zamenika komandanta dok ste vi bili u Vukovaru ili se to promenilo?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Promjena je bila samo glede zapovjednika Starog jastreba koji je otišao po pomoć negde početkom desetog njeseca i svu nadležnost je preuzeo Branko Borković. Ali moj odnos prema zapovjedništvu je ostao stalno, do kraja, nepromjenjen.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I vi ste onda preuzeli, odnosno vi ste bili zaduženi to jest postavljeni ste za jednu vrstu komandanta te minerske grupe. Možete li sudijama da kažete koliko je ljudi bilo u toj grupi i recite na koji način ste vi izvodili svoje zadatke?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa broj ljudi koje sam preuzeo je bio oko 10. To je osciliralo odnosno mjenjalo se prema uvjetima. A izvršavali smo prema zapovjedima Jastreba, zadaće gde je bilo to potrebno.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A da li su se ti zadaci odnosili na postavljanje mina oko grada odnosno po gradu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da. To je bio pretežno zadatak.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li nešto više, nešto konkretnije da kažete gde su postavljane mine?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Mine su postavljane ne mestima sukoba ili na prilazima gradu gde bi prodor neprijatelja mogao započeti. Znači isključivo na crti razgraničenja ili očekujućim pravcima dolaska neprijatelja.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada kažete neprijatelja, na koga mislite?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa to su sve snage koje su bile u okruženju Vukovara, koje su djelovale u Vukovaru, JNA i pod zapovjedom, paravojne ili kako god nazvali strukture koje su sudjelovale u napadu na Vukovar.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možemo li na osnovu toga da shvatimo kako su mine bile postavljene po čitavom gradu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa ne po čitavom gradu u smislu grada, ali po crtama razgraničenja i bojišnice, da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Recite koliko ste dugo vi to radili, odnosno koliko dugo ste izvršavali te zadatke?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa ta sada zadaća je prestala negde 16. na 17. znači uoči pada, odnosno padom Vukovara. Bolje rečeno kad je dezorganizirano, odnosno kad je Zapovedništvo prestalo djelovati.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Rekli ste da ste postavljali mine po linijama sukoba. Recite nam molim vas da li se linija sukoba menjala, da li se ona pomerala tokom vremena dok ste vi izvršavali taj zadatak tokom ta dva meseca?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da. Pomjeralo se. Na nekima mjestima nije, ali na nekima je. Bilo je i toga.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada kažete da su se mjenjale, da li to znači da su se one pomicala dalje od grada Vukovara ili prema Vukovaru, to jest prema centru grada?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: One su se smanjivale prema centru grada. Znači pojačavo se ili stezao обруč oko nas.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kakve ste mine koristili?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa koristili smo sve one mine koje je bilo u sustavu ili u sastavu nekadašnje JNA. Znači protutenkovske i protupešadijske. Raznih vrsta.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li biste sudijama dali možda jedan primer kako ste postavljali, kako ste dakle postavljali protivtenkovsku minu, a kako biste postavljali protivpešadijsku minu ili ipak grupu mina?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Postoji više načina postavljanja. U ovim uvjetima koje smo imali, to je bilo metodom sijanja. Znači postavljanje na brzu ruku odnosno stavljanje u više redova, recimo tenkovskih mina u tri, četiri reda, negde u dva reda sa razmacima od po metar tako da... Ne znam, ako bi stavljali protupešadijske mine one bi se isto naoružavale i stavljale u jednom očekujućem pravcu i time bi se taj dio zaprečio.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li biste nam rekli koliko bi protivtenkovskih ili protivpešadijskih mina bilo grupisano na jednoj lokaciji, zajedno otprilike?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: A ovisno od širine prostora koji se zaprečavao gde je to bilo potrebno. Nekad 10 mina, nekad 20, nekad 15, ovisno od područja koje se zaprečavalo.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Tokom tog dvomesečnog perioda, na koliko ste različitih mesta postavili mine?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa vjerujem da više od 50, ali teško je procijeniti koliko.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Jeste li nekad postavljali mine ne području gde je bilo civila?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ne. To je isključivo bilo mjesto razgraničenja odnosno mjesto borbe, znači na crti između nas i neprijatelja.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Jeste li vi vodili evidenciju o mestima gde ste postavljali, na koja ste postavljali mine?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Svakako. Vodio sam svoj zapisnik i zaduživao sam mjesne zapovjednike tog područja da i oni te zapisnike imaju i prenesu u Zapovjedništvo onda.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A ko je donosio odluku o tome gde će se i na koji način postaviti mine i kako su se te odluke donosile?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Odluku je donosio Jastrebović u suradnji sa zapovjednikom tog područja. Znači nalog je davao isključivo Jastrebović.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Rekli ste da ste tokom tog perioda postavljali mine na otprilike 50 različitih lokacija. Recite nam koliko je ukupno mina postavljeno na tih 50 mesta? Otprilike naravno.

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Otprilike 1.000 mina mora bit'.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A recite nam, u kom cilju su se postavljale mine. Šta ste vi mislili, kakva je bila namera komandanta kada se to radilo?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa ja nisam bio taj koji je trebao prosuđivat' namjere zapovjednika nego izvršavat' zadaću. Prema tome, moje promišljanje nije bilo bitno nego samo izvršenje zadatka.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ali šta ste vi o tome uopšte mislili, kako ste razmišljali? Koja je uopšte bila svrha tih mina?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa svrha mina je bila zaprečavanje, znači spriječiti prodor neprijateljskih snaga u naše područje odnosno zaštita grada.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Govorili ste o granatiranju grada tokom dvomesečnog razdroblja. Dok ste vi postavljali te mine, možete li da nam kažete kakva je, odnosno da li možete sudijama da kažete kakva je bila priroda granatiranja i koliko je ono bilo učestalo?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa narav bi jedino mogla biti slom otpora branitelja, a granatiranje toliko veliko da je to neopisivo. To svaki dan su bili 100.000 granata upućivano na jako malo područje. Tako da to su, to je teško opisat', te razmere granatiranja. Njihova svrha je jedino bila smanjivanja odnosno uklanjanje mogućnosti svakog preživljavanja u tom području. Znači brisanje tog prostora sa lica zemlje.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Recite sudijama molim vas na koje su delove grada granate padale i kakvu su štetu prouzrokovale?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa padale su po središtu grada, po svim delovima grada koji nisu bili u njihovim, da kažemo rukama i uključivo svi objekti su granatirani nezavisno da li su bili obilježeni kao zaštićeni spomenici kulture ili kao bolnica ili kao neki svjetovni objekat, ništa nije bilo, kao dečiji vrtić, ništa nije bilo da kažemo sveto, sve se... sve je gađano. Znači sve je bilo meta. Sve je bio cilj. Znači nije vršeno izbor gađanja nego se bacalo neograničeno i učestalo. Znači 1.000 mina može na asfalt.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li da nam kažete kakva je šteta nastala u središtu grada, odnosno recite nam da li je bilo delova centra grada koji nisu bili uništeni ili koji uopšte nisu bili oštećeni. Da li su oštećenja bila laka, teška... Možete li nešto više da nam kažete o tome?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa svaki dan su oštećenja bila sve veća i veća i ja ne poznam ni jednu zgradu koja nije ničim pogođena. Bilo običnim metkom ili s teškom granatom. Znači i bolnica i čak i "Radnički dom", središnja zgrada u samom središtu grada, izgorela. Znači nije bilo u tom dijelu koji je bio, u kojem smo mi bili kao u tom okruženju, nije bilo zgrade koja nije bila srušena, pogođena, izgorena i na neki način oštećena. Na drugi način.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Govorili ste o centru grada. A kakva je situacija bila u vukovarskim predgrađima? Možete li da nam kažete kakva su oštećenja nastala na kućama u predgrađima grada?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa ista su oštećenja i u predgrađima grada budući da su tamo organizirane jedinice koje su trebale štit' grad. I oni nisu pošteđeni granatiranja.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A da li vas je priroda vašeg posla, postavljanja mina, zapravo vodila po celom gradu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Na žalost je. Po onom djelu grada u kome se još moglo kretati.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li ste bili u mogućnosti da ustanovite iz kog je pravca dolazio napad?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa u okružju je napadano sa svih strana, znači mi smo napadani sa svih strana, preko Dunava i iz svih okolnih sela pretežito iz naselja gde su možda bili naseljeni Srbi, ali i iz svih tih djelova okružja je vršeno granatiranje.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li da nam kažete kakvim se naoružanjem napadao grad?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Po onome što smo čuli, odnosno svakodnevno doživljavali, to je bilo teško granatiranje tenkovima, topovima, minobacačkim granatama, običnim streljivom iz pušaka, strojica iz svih mogućih oružja uključujući i zrakoplove koji su bacali bombe od čak 250 kilograma. I naravno, bilo je tu i takozvanih zvončića i kasetnih bombi, jednom rečju, svog raspoloživog naoružanja bivše JNA.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li znate koliko često su avioni bacali bombe po Vukovaru?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa ne znam koliko često, ali bilo je dosta preleta. U brojkama je teško govoriti.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A kako su ljudi tokom ta dva meseca dok je Vukovar bio izložen napadu živeli? Kako su njegovi stanovnici živeli?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Živeli su u jako lošim i nemogućim uvjetima. Uključivo snabdjevenje strujom, snabdjevanje vodom, snabdjevanje hranom, sve je bilo otežano, sve je nedostajalo. I jedan od načina organiziranje je bio smještanje u sabirne centre, odnosno skloništa gdje je većina građana bila. A te patnje su neopisive. Pogotovo gledajući onu djecu i nemoćne starije ljude.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I možete li da nam kažete da li su tokom ta dva meseca sve nacionalne grupe koje su ranije živjele u gradu Vukovaru još uvek bile tamo ili je ipak neka grupa bila u većini nad drugima?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Teško mi je razumljivo pitanje. Možete li ponoviti?

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kakv je bio nacionalni sastav grada Vukovara prije rata? Kada govorimo na primer o Srbima, Hrvatima i Muslimanima.

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: To mi baš i nije poznato. Nisam to nigdje osobno istraživao, ali bilo je Srba, bilo je Hrvata, bilo je, koliko mi je poznato na tom području oko 23 narodnosti, ali to nije bilo moje opredaljenje životno da to prebrojavam ko gdje pripada.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li je to tako ostalo u Vukovaru dok je on bio granatiran tokom ta dva meseca?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa i ostalo je jer su u Vukovar na žalost i Srbi stradavali i svi ostali, prema tome bilo je puno narodnosti, ali dobar dio je otišao u drugu stranu i priključio se napadu na Vukovar. Osim onih koji su otišli na neko treće mesto, ali to je stvar koju ja ne mogu komentirati' previše.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Vi ste imali ulogu u odbrani Vukovara. Da li na osnovu toga možete da kažete nešto o obimu te odbrane? Koliko je otprilike ljudi bilo u nju uključeno?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: To je sad teško pitanje, ali iz mog nekog viđenja, pošto sam dosta toga ovaj, vidio, ispod 1.000 ljudi nije bilo u organizaciji obrane. Ponavljam, to je neko moje viđenje, to može neko drugi potvrditi ko ima uvid u to.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Na osnovu vašeg zapažanja po gradu, koje je naoružanje imala odbrana grada?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Odbrana grada je imala relativno malo naoružanja, odnosno sve se svelo na lako naoružanje i dva do tri tenka što se zarobilo tokom borbi, a sve ostalo je praktično na nekoliko minobacača, dva do tri topa, a ostalo je bilo samo ručno naoružanje i ništa više.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Na osnovu vaših zapažanja naoružanja JNA i paravojske koji su napadali grad da li možete to da uporedite sa količinom naoružanja odbrane grada i da nam date neku približnu proporciju onoga šta su imala jedna i druga strana?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: To je više pitanje za vojne analitičare, ali sudeći po onome koliko smo primili tih granata i općenito koliko je grad pretrpio oštećenja, to su bile, to je odnos snaga vjerovatno jedan na prama 100. Ako nije još u lošijem omeru po nas.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Gde se nalazio Štab hrvatske odbrane?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa nalazio se na onom mjestu kao što je bio i prije rata, znači u mjestu Vojnog odsjeka, a konkretno Zapovjedništvo je bilo u atomskom skloništu istoga.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A to sklonište, je li i ono imalo neko konkretno ime?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa nije poznato, to je atomsko sklonište u sklopu Vojnog odseka, meni je nepoznato. Ako ga je uopće bilo.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko se to otprilike nalazilo udaljeno od bolnice?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Recimo oko kilometar.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Je li to bilo prema gradu, prema centru grada ili na suprotnu stranu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Kilometar i jednog i drugog je kilometar, ali bolnica je bila nasuprot Vojnog odseka prema van. Znači zavisi s koje strane gledamo. Možete li ponoviti pitanje malo jasnije?

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Mislim da je to dovoljno za sada. Možda bismo sada mogli da pređemo na pad Vukovara. Kada je po vama pao Vukovar?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Po meni je Vukovar pao kad je nestalo Zapovjedništva.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kažite molim vas Pretresnom veću kako je to bilo i kako ste vi saznali da je prestalo da postoji Zapovedništvo?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa tu noć, 16. na 17. smo vršili jedan zadatak koji smo imali ozleđenih i poginulih i to jutro dolaskom u Zapovedništvo, zatekao sam prazno Zapovjedništvo odnosno bez zapovjedničkog kadra.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kad ste to otkrili, šta ste rešili da uradite?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Vratio sam se među moje suborce, objasnio sam im što se dogodilo, da je Zapovjedništvo napustilo svoj položaj i praktično sam ih s moje strane na neki način razvojačio dao im smernice da ako žele otići komotno probaju i jednog čovjeka sam, domaćeg čovjeka, dao mu pripomoć da ih može voditi. Ja sam rekao: "Ja nemam kud otići, jer su moji roditelji još uvek u Vukovaru", i jednostavno nisam mislio napustiti grad.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Tokom tog vremena dok ste bili priključeni odbrani, gde ste noću spavali?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Mi smo imali naš zapovjedni... naš položaj u bivšoj zgradi "Škole učenika u privredi", u podrumu.

TUŽILAC SMITH: I kad ste vi demobilisali ljude koji su bili u vašoj jedinici, kuda ste vi otišli... Mislim da gospodin Lukić ima nešto da kaže.

SUDIJA PARKER: Gospodine Lukiću?

ADVOKAT LUKIĆ: Časni Sude, jednu malu intervenciju na transkript. Svedok je na stranici 38, u redu 18, kad je objašnjavao da je svojim ljudima, svojoj grupi rekao da mogu da odu, da napuste grad, rekao i da im je dao jednog domaćeg čoveka, tako sam razumeo da je on to rekao, a da to nije ušlo u zapisnik, pa ako može to da se razjasni.

SUDIJA PARKER: Gospodine Smith, ako želite, možete ovo da razjasnite.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala, časni Sude. Gospodine, kad ste vi demobilisali svoje ljude, da li ste im dali nekog ili da li ste ih uputili na nekog lokalnog žitelja Vukovara i ukoliko jeste, zbog čega?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa da, to je čovjek koji je poznavao taj prostor, koji može pomoći kod eventualnog izlaska iz grada.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Jesu li oni napustili grad? Bar koliko je vama poznat.

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa iz mog sadašnjeg saznanja jesu, napustili su, ali su kasnije bili zarobljeni.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A vi ste ostali u gradu, jer su vaši roditelji još uvek bili tamo, zar ne?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Dakle, kad su ljudi napustili grad, šta ste vi odlučili da radite i kuda ste vi otišli?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ja sam otišao svojoj kući i pridružio se roditeljima.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Rekli ste da je to bilo 16. kada je Komanda nestala. Koliko ste ostali sa roditeljima?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ne, ja sam rekao da sam 18. na 17. sam praktično... u tom razdoblju je po mom sudu nestalo Zapovedništvo, a 17. sam se ja pridružio roditeljima.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko ste ostali sa njima?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa ostao sam taj dan verovatno i drugi. Dva dana. Recimo.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A šta ste odlučili da uradite posle toga?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pronešena je vjest, ne znam ko je pronio da se moraju ljudi skupiti u bolnicu i da će biti neka vrsta evakuacije.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Jeste li otišli u bolnicu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da, sa roditeljima sam otišao u bolnicu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Zna li kog ste dana stigli u bolnicu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa po svemu sudeći, po sjećanjima, to bi trebalo biti 19. jedanaestog 1991. godine.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko ste ostali u bolnici pre nego što ste otišli odatle?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa, u suštini, to je bio jedan dan.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Dakle, stigli ste u bolnicu 19. i ostali ste tamo jedan dan i onda ste otišli.?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa nisam baš otišao nego su me odvezli 20. ujutru.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Sada da se osvrnemo na onaj dan kad ste stigli u bolnicu. Da li ste stavili vaše ime na neki spisak u bolnici?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da, prema preporuci mog roditelja upisan sam u spis ranjenih osoba zato što sam i bio više puta ranjavan.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li objasniti kako su vas ranili?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa ranjavan sam tijekom borbi, četiri puta. Sve od krhotina granata, mina i nekih eksplozivnih naprava.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Gde ste ostali u bolnici?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa jedno vreme sam bio u jednoj od zgrada, znači u samom dvorištu, a onda sam se povukao i dolje u podrum i prenoćio sam na katu bolnice.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Tokom tog vremena koje ste proveli u bolnici, dok vas nisu odvezli, jeste li tamo videli vojnike?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da, toga dana, 19. kad sam i došao u prijepodnevni satima u bolnicu, oko sredine dana je došla vojska uključujući jednog časnika na oklopnom vozilu i od tog vremena je postavljena da kažemo straža i taj prostor je bio zatvoren za ulaz ili izlaz bez nadzora.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li kratko da opišete tog oficira koga ste videli na oklopnom vozilu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa to je bio major u ondašnjoj vojsci, u JNA. Major i vojnici koji su bili uz njega.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li da kažete Pretresnom veću šta vam se dogodilo sledećeg dana kad su vas odveli iz bolnice? Kako je otpočeo taj dan i šta se onda desilo?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa otpočelo je u jutranjim satima oko 7.30 i 8.00, vojnici rezervisti, već ko je bio od njihovih vojnika prisutan izvikivali su da svi napuste prostor, da svi napuste bolnicu koji su pokretni. I ja sam to i napravio i izašli smo ispred bolnice, jer smo pretraženi od strane tih vojnika koji su bili tamo i upućeni smo u autobuse za otpremu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kažete vojnici koji u tamo bili su to uzvikivali. Da li možete da opišete te vojnike? Jesu li oni bili JNA vojnici ili paravojska? Treba da nam kažete da znamo kome su ti ljudi pripadali.

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa za mene sve je bilo JNA praktično, JNA ili suradnici JNA.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I ti vojnici koji su naređivali ljudima da izađu napolje, kako su bili obučeni?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa ne mogu se sada sjetiti, ali bilo je raznih odora prema tome, ali suštinski, sve je to bilo isto.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kažete da su vam rekli da idete prema autobusima, a jeste li se vi ukrcali u neki autobus?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da, ukrcao sam se u jedan od njih.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Jeste li vi bili jedini u tom autobusu ili je bilo i drugih?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ne, ja nisam bio sam. Pun je autobus bio ljudi.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ko je još bio sa vama u autobusu? Jeste li poznavali te ljude?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa to su bili ljudi koji su zatečeni u bolnici, ali neke sam i poznavao.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A ti koje ste vi poznavali, jesu li oni bili branioci grada? Znete li čime su se oni bavili tokom ta dva meseca?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa one koje sam poznavao su bili uključeni u borbe. U odbrani.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li da nam kažete imena tih ljudi koji su bili sa vama u tom autobusu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa recimo Željko Jurela, Damjanović Damjan, ako se ne varam, pa osoba zvana Kemal, Kemo smo ga zvali, nadimkom, to je ono što se sa sigurnošću još uvijek sada siguran da sam vidio.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Jesu li vam rekli kuda vas vode?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ne, nisu nam rekli kuda nas vode.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li je bilo stražara u vašem autobusu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da, bila su dva naoružana sa strojnicama uperenim u nas.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li su oni ostali u autobusu ili su stajali napolju i čuvali autobuse?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ne, oni su bili u autobusu, nisu napuštali autobus.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li se sećate kako su oni bili obučeni?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa djelovali su recimo kao na odsluženju vojnog roka, znači bili su odjeveni u relativno dobroj odori.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko je otprilike bilo autobusa ispred bolnice? Sa kojima ste vi otišli.

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ja se sjećam oko tri, eventualno četiri autobusa da je stalo ispred bolnice, ali tada nisam posebno obraćao pozornost na to.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: O čemu ste razmišljali u tom trenutku? Šta ste mislili da će da se dogodi?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ne mogu se više sjetiti mojih razmišljanja, ali ako je bilo riječi o napuštanju grada, mislio sam da će možda ići u pravcu sjedinjenja obitelji.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko ste dugi bili u autobusu pre nego što je autobus krenuo?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa nije to dugo trajalo, možda 10, 15 minuta, ne više.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I kuda ste otišli?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Autobusi su se okrenuli, budući da su bili ovaj, poslagani suprotnim smjerom, okrenuli su se na cesti i u pravcu grada i voženi smo u vojarnu na Sajmištu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Molim vas da opišete put kojim ste se kretali u tim autobusima prema Sajmištu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ne, mogu objasniti po ulicama. Prva ulica je bila Gundulićeva ulica, u nastavku Trg Marka Oreškovića, Božidara Adžije, Dimitrija Tucovića, zatim Zmaj Jovana Jovanovića, Kraševa ulica i u nastavku, Sajmište. Do vojarnje.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kad ste stigli u kasarnu, šta se tamo dogodilo?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Autobusi su napravili jedan polukrug u središtu vojarnje i stajali su i čekali smo u rezervnoj školi, bili smo na čekanju.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko je otprilike bilo autobusa koje ste vi videli u krugu kasarne?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa koliko sam spomenuo, znači tri, eventualno četiri su bila s time da se nakon nekog vremena pridružilo još dva do tri autobusa.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li je u kasarni bilo ljudi kada su vaši autobusi tamo stigli i stali u polukrugu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da, vojarna je bila prepunjena, 'ajmo reći vojskom JNA, bilo to rezervistima ili nekim drugim snagama. Uglavnom bilo je prepuno vojske jednom rečju.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li da nam kažete otprilike koliko je bilo tih pripadnika?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Više stotina.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Šta su oni radili kad su se vaši autobusi parkirali?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Neki od njih su prilazili autobusima i pregledavali koga poznaju i eventualno su prijetili pojedincima. Uglavnom to je bilo njima nešto zanimljivo.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Jesu li vam nešto rekli? Kažete da su upućivali preteće pokrete. Jesu li nešto govorili?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa bilo je toga, ali više se nije moglo čuti svaki razgovor i svaka izgovorena riječ, jer smo bili u autobusima, u zatvorenom prostoru, ali dopirali su glasovi iz kojih se moglo čuti kojekakvih pogrđnih riječi i prijetnji.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Rekli ste da je bilo tih pojedinaca kojima se pretilo. Kome su u vašem autobusu oni pretili ukoliko znate?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa konkretno, pretili su Kemi i Samardžić Damjanu. I Juraj Željku su prijetili. A posebno se isticao Radivoje Jakovljević, zvani Frižider Radivoje.

TUŽILAC SMITH: Časni Sude, mislim da bi sada bilo vreme za pauzu.

SUDIJA PARKER: Hvala vam gospodine Smith. Nastavićemo u 17.20.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Gospodine Smith, izvolite.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala, časni Sude. Svedoče, pre pauze rekli ste da ste sedeli u autobusu i da su neki od tih vojnika pretili nekim ljudima koje ste vi poznavali u tom autobusu koji su bili s vama. Kakve su bile to pretnje?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: To su bile pretnje smrću. Vidim da je u pisanom tekstu upisano Rakovljević. Nije Rakovljević nego "J", Jakovljević. "J" kao "Dži". I nosi nadimak Hladnjak, odnosno Frižider.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Možete li da nam kažete koliko ste vremena bili u kasarni JNA?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa moguće je sat ili dva.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li su tokom tog jednog ili dva sata nekoga izveli iz vašeg autobusa dok ste vi bili tamo?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ne sećam se, mislim da niko nije izašao van.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A šta je bilo s drugim autobusima? Jeste li mogli da vidite da li je neko izvođen iz drugih autobusa?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Vrlo teško je bilo moguće vidjeti. Iz mog položaja.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kakva je atmosfera vladala pred autobusima? Rekli ste da su nekim ljudima koji su bili u vašem autobusu bile upućivanje prijetnje, ali recite nam molim vas kakva je bila opšta atmosfera, kako je bilo opšte raspoloženje tih vojnika?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa ne znam kako bih to opisao. Jedno komešanje, ne znam.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A kakvo je bilo raspoloženje u autobusima? Kako ste se vi tada osećali?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ne znam kako bih to opisao. Velika praznina u čoveku.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li da nam to komešanje malo detaljnije opišete? Dakle, komešanje među tim vojnicima, odnosno možete li da opišete atmosferu kakva je vladala među tim vojnicima?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa ne znam, ne bih znao to objasniti. Oni su bili zadovoljni uspjehom što su ovladali gradom i ne bih to znao pobliže objasniti.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada kažete da ste osećali prazninu, možete li da nam kažete zašto ste tada osećali prazninu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa zato što nismo znali što će se dogoditi i znali smo da smo izgubljeni u vremenu i prostoru.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li su ona sva stražara u autobusima koje ste spomenuli ranije, bilo šta rekli o tome kuda ćete da idete?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ne, oni nam nisu ništa govorili.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada su autobusi otišli, kuda su krenuli?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Krenuli su izvan vojarnje i skrenuli su lijevo prema... u pravcu sela Negoslavci. I vozili su nas u tom pravcu i nakon nekoliko kilometara, prije Negoslavaca skrenuli su u polje lijevo i jednom vrstom prečice dovezli nas do Ovčare.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada su vas povezli na Ovčaru da li vam je neko rekao gde idete?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ne, niko nam nije rekao gdje ćemo ići tako da nismo znali kuda idemo.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada... Dok su vas odvozili na Ovčaru šta ste mislili da će da bude s vama i drugim ljudima u autobusu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa nisam znao šta će se dogoditi s nama, išli smo u nepoznato i nismo znali šta će se dogoditi.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li sudijama da opišete Ovčaru. Da li je to selo, kakvo je to mesto?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: To je jedno naselje. U stvari to je Poljoprivredno dobro "Ovčara". Tamo je bilo svinjogojstvo, u stvari, u Ovčari baš je bila svinjogojaska farma dobra i nekada je to bila nastamba, ali to je pretežno raseljeno i ostale su samo gospodarske zgrade.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Jeste li vi nekad pre tog dana bili na Ovčari?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Bio sam, bio sam.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko ste otprilike puta ranije bili na Ovčari i šta ste vi tamo radili?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa nekad sam se vozio, nekad sam, nekad sa roditeljem i boravio sam u tom području gde je bilo prirodnih lepota, čak na jednom daljem naselju zvanom Grabovo bilo je jedno jezero gde se mogla loviti riba tako da meni to područje je bilo poznato.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A koliko je daleko, otprilike u kilometrima, Grabovo od Ovčare?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Gledajući zračnim pogledom nije više od pet kilometra, a cestom je malo više.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Šta se dogodilo kad ste stigli na Ovčaru?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Kad smo stigli na Ovčaru, autobusi su se poredali jedan za drugim, i iz svakog, jedan iza drugoga je, vršilo se ispražnjivanje autobusa. Znači stvorilo se jedna kolona koja je išla prema jednom smještaju, hangaru. Zatvorenom prostoru.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko je otprilike autobusa došlo na Ovčaru toga dana?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Oko šest.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada kažete da se formirala kolona, možete li da nam kažete ko je formirao kolonu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa stvorena je kolona, jer se vršilo iskrcavanje autobusa, to su vršili, vršilo osiguranje samog prijevoza, znači oni vojnici koji su bili unutar autobusa.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada kažete ljudi koji su bili u autobusima, možete li da nam kažete na koga tačno mislite u odnosu na autobus u kome ste vi bili?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa mislim na nas zarobljenike, mi smo se iskrcavali i upućivani prema toj zgradi, prema hangaru.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li su se autobusi iskrcavali odvojeno ili istovremeno?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Odvojeno, autobus po autobus.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li se sećate u kojem ste autobusu vi bili?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Po mom sjećanju, treći.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko je vremena trebalo da se autobusi iskrcaju?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa desetak minuta možda. Ili manje.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Je li to bilo 10 minuta za svaki autobus ili 10 minuta sve zajedno?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Mislim da je oko 10 minuta trajalo to dok nisam ja izašao.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Recite kada je vaš autobus stigao na Ovčaru, da li je tamo bilo nekih ljudi?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da, bila je vojska ispred te zgrade.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li da nam kažete koliki je otprilike broj vojnika koji je tamo bio i kakvi su to vojnici bili?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: To su bili rezervisti i vojska JNA, znači mješano. Bilo je verovatno i onih paravojnih i uglavnom tu je bilo više desetina ljudi tamo, znači 50, pa možda i više.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada kažete da se formirala kolona između autobusa i zgrade, odnosno hangara, šta se, odnosno da li se nešto dogodilo kada je ta kolona formirana i ako jeste, šta?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa pri dolasku pred ulaz u taj hangar vršeno je oduzimanje predmeta, pljačkanje, skidanje svega vrednoga, pretraživani su džepovi,

uzimane su, sve vrijednosti što je čovjek imao, bilo što sa sobom u ruci, morao je odložitu uključujući i odeću, bunde, jakne, sve vrednosne stvari, dokumente. Sve se stavljalo na jednu, jednu hrpu i nakon toga je ubacivan unutar tog prostora odnosno hangara.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li vi da kažete sudijama, dakle kako su ljudi bili stavljeni u tu kolonu, dakle kako su se postrojavali između autobusa i hangara, šta su za to vreme radili vojnici?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa ne mogu objasniti sve šta je ko radio. Ovi vojnici koji su bili, svi ti koji su bili unutar hangara su nas dočekivali u jednom kordonu koji nas je tukao, premlaćivao ulaskom u taj prostor odnosno hangar.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada kažete da su vas tukli u špaliru, možete li da nam kažete kako su vas konkretno tukli?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Mene konkretno je nekoliko puta udarilo željeznom motkom, pretpostavljam ako nije neki željezni predmet po glavi i nekoliko udaraca po tijelu, možda nogom ili nekim drugim predmetom... Rukom... Ne znam, teško je objasniti.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li su vas udarali u hangaru ili ispred hangara?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Unutar hangara.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kažete, "vojnici su nas tukli". Osim što su vas tukli, koga ste još videli da tuku?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa samo nas zarobljenike, ne znam kog drugog.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko ste otprilike ljudi još videli da batinaju?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ja ne znam koliko je ljudi bilo, ali svi koji su tamo doveženi su morali proć kroz taj špalir ili kordon i znači svi su premlaćivani i tučeni prilikom ulaska u taj prostor, a nakon toga su vršena zlostavljanja pojedinačno. Nakon svega toga.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Porazgovarajmo još malo o tome špaliru. Koliko je otprilike vojnika bilo u njemu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Teško je reći, ali dvadesetak. Znači lijeva i desna strana, pretpostavljam oko 20, ali kažem, to je tolika prašina bila, to je tolika zbrka, strka, to je nešto strašno prepričat', ali u tom razdroblju nije čovek mogao mirno prebrojavati ili... nego je samo prolazio kroz to i ostao je zatečen. Prema tome, ja pretpostavljam da je moglo biti 20 ljudi. Možda je bilo više, ne znam.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Rekli ste da su sve udarali i udarali nogama prilikom ulaska. Možete li da nam kažete gde se nalazio taj špalir? Da li je on bio u hangaru ili napolju, pred hangarom?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa spomenuo sam to ...

ADVOKAT BULATOVIĆ: Prigovor časni Sude.

SUDIJA PARKER: Izvolite, gospodine Bulatoviću.

ADVOKAT BULATOVIĆ: Časni Sude, svedok je na dva pitanja na 50. strani, u 20. redu, već dva puta na postavljeno pitanje od strane kolege iz Tužilaštva odgovorio da je on tučen u hangaru i da je špalir bio u hangaru. Ako to ne odgovora, to je nešto drugo.

SUDIJA PARKER: Hvala. Nastavite molim vas, gospodine Smith.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala. Dakle svedoče, da li je špalir bio u hangaru ili izvan hangara?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa prvi put sam rekao, bio je unutra.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada su ljudi iz autobusa protrčali kroz špalir, šta se događalo posle toga? Kada su autobusi bili ispražnjeni?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa rekao sam, onda su počela zlostavljanja pojedinačno, da su tukli, ispitivali, zatvoren je taj prostor bio i mnogi su tamo teško ozleđivani, tučeno je sa raznim predmetima, sa puškom, sa bezbol palicama, sa... uključivo i sa drvenim štakama koje su bile kao pomagala bile korišćene koje su koristili teži ranjenici tako da je zlostavljanje nastavljeno u utorak sa većom ili manjom jačinom.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada kažete da se zlostavljanje nastavilo i unutra, možete li da nam kažete da li je bilo zlostavljanja i izvan?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: To ne mogu reći. Ja sam bio unutra, ja nisam mogao videti van.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko dugo ste otprilike bili u hangaru?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Bili smo nekoliko sati. Dok nije pala noć, dok se nije smračilo, znači da je u pitanju možda dva do tri sata.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Govorili smo o batinanju u tom špaliru kada ste se iskricali iz autobusa i zatim o batinanju koje je usledilo posle toga. Možete li da nam kažete koje je batinanje bilo žešće, odnosno najžešće?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa najžešća su ona batinanja koje su pojedinci doživeli da su verovatno ostali tamo pretučeni do smrti. A to se dogodilo unutar prostora.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li vi znate da li je neko u hangaru pretučen do smrti? Zna li kako se neke od tih osoba zovu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Evo, pojedinačno, Kemo, zvani Kemo je pretučen da je verovatno tamo i preminuo. On je gažen, udaran cijevima naoružanja i ja pretpostavljam da je on tamo i umro. Ali ne mogu bit' sa sigurnošću do kraja ovaj, siguran.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Zna li vi Kemalovo puno ime i prezime?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa nisam siguran, ali nadimak mu je bio Kemo i osobu znam po izgledu i kad bi mi pokazali sliku ja bih ga prepoznao.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Rekli ste da su u hangaru ljude batinali do smrti. Možete li da kažete sudijama koji se još događaj po vašem mišljenju takav dogodio?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa ne znam da li je, da li su svi tako završili kao što sam rekao za gospodina Kemu, ali recimo Dado Đukić je jako tučen sa svojim štakama koje su bile njegovo zdravstveno pomagalo i nisam siguran kako je on to sve mogao izdržati budući da je bio teški ranjenik, da su mu bile propucane noge i te štake je koristio za svoj hod. Sad bio je jako tučen, ne znam da li je i on tako završio.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li da nam kažete koliko je ljudi bilo zatvoreno u hangaru?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Teško je reći sa sigurnošću. Rukovodeći se brojem vozila i ono što sam vidio, oko 300 ljudi je bilo zatočeno.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li je tih, odnosno tih 300 ljudi na osnovu onoga koje ste vi poznavali, možete li da nam kažete kojoj su etničkoj grupi, kojoj nacionalnoj grupi su oni pripadali?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa to vam ne mogu odgovoriti na to pitanje. Jedino se može pretpostaviti da su svi ili većina njih bila hrvatske narodnosti.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A zašto to kažete?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa jednostavno, nisam nikoga po tome razgraničavao, nisam nikad djelio ljude po nekom narodnom tipu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A koliko ste vi ljudi u hangaru lično poznavali, otprilike?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa dosta sam ih poznavao, neke sam vidio i mogu potvrditi sa sigurnošću koji su to bili.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete naravno da uzmete koliko god vam treba vremena i recite nam ko su ti ljudi bili i molim vas govorite polako tako da možemo ime i prezime u potpunosti da uvedemo u zapisnik.

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Evo, poimenice. Stanko Duvnjak, policajac, član Ministarstava unutarnjih poslova, Stanko Duvnjak. Pa recimo Milan Greza, inspektor Ministarstva unutarnjih poslova. Željko Jurela, branitelj grada. Zvonko Varenica, bio automehaničar, radio u održavanju bolnice. Slaven Vukojević, nadimak Zambata. Drago Križan, Vladimir Đukić, zvani Dado, već spomenuti Kemo, samo ime mu ne znam, ali znam ga iz prethodnog života kao žitelja grada Vukovara. Samardžić Damjan koji je bio u autobusu. To je sve za sada koliko se sećam. Kad bih video popis sjetio bih se još nekih.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ja bih zamolio da se svedoku predoči dodatak optužnice i da se dokument stavi na grafoskop počev od prve strane, pa ćemo onda da pregledamo dokument stranu po stranu. Časni Sude, mislim da ćemo ovde da imamo jedan problem za sada, pa mislim da to možemo za trenutak da ostavimo i vratimo se na to kasnije. Svedoče, mi ćemo vam nešto kasnije pokazati jedan spisak tako da možete da

vidite i druga imena osoba koje ste videli u hangaru. Vi ste u hangaru, odnosno rekli ste da ste bili u hangaru barem par sati, je li tako?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Tokom tih nekoliko sati, koliko redovno se događalo, koliko je bilo učestalo to batinanje. Da li je bilo stalno ili se događalo s vremena na vreme?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa možemo reći da se događalo povremeno odnosno da je bilo sa nekim malim zastojima, ali kažem, dolazilo je do nekih malih prekida, pa se ponovo pojačavalo. Sve zavisi o pojedinačnim slučajevima.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Znae li zašto su konkretno neke ljude batinali?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa ne bih mogao reći zašto, ali očigledno je to bila neka vrsta kao osvete ili... ne znam, teško je reći zašto su tukli, ali u svom nastupanju, po ispitivanju, primjetio sam da su bili više usmjereni na one koji nisu bili iz Vukovara. I da su na njih bili joj više određeni.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Rekli ste da je po vašem proračunu u hangaru bilo oko 300 ljudi. Koliko je od tih ljudi u hangaru dobilo batine? Možete li da nam date otprilike brojku ili procenat?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa teško je to reći. Kroz špalir su svi dobili batine, a pojedinačno to stvarno ne mogu reći, ne znam.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Rekli ste da po pristizanju u hangar da je tamo bilo vojnika JNA, rezervista i paravojske. Možete li da kažete Pretresnom veću da li je njih bilo i unutra u hangaru i ukoliko jeste, ko su oni bili?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: To je teško pitanje. To je sve bilo za nas, odnosno protiv nas udružena snaga koja je tamo bila. Bilo je tu verovatno i njihovih Belih orlova i drugih, bilo je onih koji su nosili četnička obilježja, znači bilo je onih koji su izgledali uredno, kao pravi vojnici JNA. Mislim to je bilo združeno, bilo je svega, bilo je domaćih ljudi, ljudi iz vukovarskog krajolika odnosno iz vukovarskog kraja, a bilo je verovatno i onih koji nisu pripadali Vukovaru.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Dok ste vi bili u hangaru, da li je vas neko ispitivao? Rekli ste da su druge ispitivali, a jesu li vas?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Mene nisu posebno ispitivali, samo sam popisao kao... Svi su upisani u neki djelovodnik, znači išao je vojnik koji je vršio popis i tako su mi uzeti osobni podaci.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kako je izgledao taj vojnik i kako je bio obučen?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Bio je obučen u vojno odijelo, to je bilo maskirno odijelo ili odora sa pancir košuljom, sa pancir zaštitom na grudima. I djelovao je vrlo vojnički i uredno i on je išao unaokolo i sve je popisao.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kažete da je zabeležio vaše lične podatke. Da li je zabeležio još nešto sem vašeg imena?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa zabeležio je datum rođenja, ime oca, verovatno se više i ne sećam, ali osnovne podatke.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li je izgledalo da su ti rezervisti i paravojska pod nečijom komandom?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Je, osjećao se taj dojam, jer bila je jedna osoba sa zviždajkom, obučena u sivo maslimastu odoru, u vjetrovci, nije se videlo koji je čin i on je koristeći tu zviždajku na neki način rukovodio tim ljudima koji su tamo bili. Tako se sticao dojam odnosno tako je bilo.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Rekli ste da je ta osoba imala vetrovku, da li je to tačno?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Je. Onu vojničku vjetrovku.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li ste mogli da konstatujete koliko godina, otprilike ima ova osoba i kako je građena. Je li bila mršava, srednjeg stasa?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Bila je jače građena, znači deblja s brkovima, punija osoba, starosti možda oko 50 godina.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li ste primetili koje joj je boje bila kosa?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Tamnija, možda crna.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Rekli ste da je imao zviždajku da bi upravljao tim ljudima koji su bili tamo. Šta ste mislili kada ste to rekli, šta je on to radio?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa zviždajkom je opozivao te svoje vojnike koji su zlostavljali te, nas, zarobljenike i oni bi se pomalo primirivali, smanjivali bi zlostavljanje ili bi odlazili van, pa bi se ponovo kasnije vraćali.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li da kažete koliko je vojnika učestvovalo u prelaćivanju u hangaru?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: To je teško prosuditi, možda oko 50, možda oko 100, ne bih znao tačno odgovoriti.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Dok su tukli zatvorenike, šta su radili oni drugi zatvorenici?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa svako je bio na svom mjestu gde se zatekao i nisu mogli ništa radit' nego čekati šta će se dalje dogoditi.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A ti zatvorenici, jesu li stajali, jesu li sedeli, jesu li bili na zemlji? Opišite šta su oni radili tih sat ili dva?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa neki su bili stajali, a neki su bili polegnuti, neki su sjedeli. Većinom su bili polegnuti u sjedeći položaj, a neke su oni prebacivali s jedne strane na drugu. Neku vrstu preslagivanja unutar tog prostora.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Osim tih zatvorenika koji u su bili u hangaru i vojnika, da li je bilo još nešto drugo u hangaru, da li je bilo neke mašinerije, je li bilo još nešto drugo sem tih ljudi?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: U ovom prostoru, u ovom djelu prostora gde smo mi bili, bila je samo slama. I u prednjem djelu je bio jedan pisaći stol, zeleni koji se inače koristi po školama, običan stol i zavezan konopac, kao špaga iza kojeg su bili, dio zatvorenika. A onaj drugi dio u koji nismo išli, jer je to dosta dugačak prostor, tamo je možda bilo po koje radno vozilo ili tako nešto slično.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kakva je bila atmosfera što se vas tiče dok su se nastavljala ta premlaćivanja u hangaru?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Jedno strašno iščekivanje... Ne bih znao to objasniti'. Strahovanje, iščekivanje zla koje će se dogoditi'. Teško objasniti'.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Dok su se nastavljala premlaćivanja zatvorenika, da li su drugi zatvorenici pokušali to da prekinu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ne, nisu se smjeli ni mrdniti, a ne nešto prigovoriti.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Taj vojnik sa pištaljkom, da li je on nešto rekao zatvorenicima tokom tog vremena?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Nisam primjetio da je išta govorio.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Jesu li u jednom trenutku izveli zatvorenike izvan hangara?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pojedince jesu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li da nam objasnite kako se to desilo?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Dođu dva vojnika i kažu: "Ideš vani". Inače posebno nešto o tome objašnjavati ne mogu više... Vidio sam kad su izvodili konkretno Sinišu Glavaševića i jednog mladića iz odbrane koji je došao.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Jesu li ih izvodili pojedinačno ili u grupi?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: To je bilo pojedinačno, pojedinačno izvođenje.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Molim vas da opišete Pretresnom veću kako ste vi izašli iz hangara?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Nakon tog neodređenog vremena provedenog u tom prostoru, počelo je organizirano ili grupno izvođenje i te grupa su se formirale između 10 i 20 ljudi, to su poslagane u kolonu i izvođene su kroz ulaz. Znači kroz ista vrata kroz koja su ušli. Izvođeni su van. I to je trajalo sve dok nisam i ja izveden.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kad je izvedena prva grupa, da li ste mogli da primetite da li je bio mrak ili je još bio dan?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Još dok smo bili unutra, mračak je već pao i upaljena su bila svjetla. Upaljen je verovatno generator, uređaj za pravljenje struje koji je unio svjetlo u taj prostor. Znači to se dogodilo još dok smo svi bili unutra.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko je grupa izvedeno pre nego što su vas izveli?
SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ja mislim dvije grupe, da sam ja bio u trećoj.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li da kažete Pretresnom veću ko je izveo vašu grupu napolje i šta se desilo kada ste izašli napolje?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa nas su izveli vojnici, odnosno vojnik, verovatno isti vojnik koji je izvodio i prvu i drugu grupu, verovatno taj isti je izvodio našu grupu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kako je bio obučen taj vojnik?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Recimo običan vojnik sa naramenicama vojničkim, ništa posebno, znači obični vojnik.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A boja uniforme?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Sivo maslinasta boja. Osnovna boja JNA.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Je li taj vojnik vama nešto rekao kad vas je izvodio napolje?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Nama je rekao da idemo u drugi smještaj, u drugi hangar.

TUŽILAC SMITH: Gospodin Vasić želi nešto da kaže.

SUDIJA PARKER: Izvolite gospodine Vasiću, izvinite.

ADVOKAT VASIĆ: Hvala vam, časni Sude. Hteo bih samo, na strani 60, red 2. Svedok je govorio o običnom vojniku, a prevod je "*regular soldier*". Nisam siguran da li je ovo najbolje razjašnjeno. "Običan vojnik", ne mora da pripada dakle regularnim jedinicama. Ako bi to moj uvaženi kolega mogao da to razjasni sa svedokom. Bojim se da prevod nije adekvatan baš potpuno.

SUDIJA PARKER: Gospodine Smith.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala časni Sude. Gospodine, da li je on bio običan vojnik ili redovan vojnik. Kako biste ga vi opisali?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Vi mislite da sam ja imao ovlasti pitati ga: "Jeste li vi običan ili neobičan vojnik?". Sasvim je jasno da je to bio vojnik JNA i to je bilo dovoljno. Znači vojnik je vojnik JNA.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Hvala vam. I kad ste izašli iz hangara, kuda ste otišli?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ukrcani smo u vojno vozilo, znači to je vozilo JNA i prebacivani smo u pravcu mjesta Grabovo. I na negde skoro, bliže, na pola puta, u jednoj udolini, vozilo je prikočilo, smanjilo brzinu, skrenulo lijevo i vozilo nas u pravcu, uz močvaru, odnosno uz jedan dio tog Poljoprivrednog dobra koje je bilo između Ovčare i Grabova.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Pre nego što se osvrnemo na ono šta se tada desilo, možete li da nam objasnite koliko je otprilike vremena prošlo od trenutka kada je izvedena prva grupa dok niste vi izašli iz hangara. Koliko je otprilike vremena prošlo?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: 10 do 15 minuta kada je grupa po grupa odlazila. To je moj zaključak otprilike.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li da opišete taj vojni kamion na koji su vas stavili, to vojno vozilo?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa to je uobičajeno prevozno vozilo JNA, recimo nosivosti oko dve tone, pokriveno cirađom i ništa posebno osim što je to vojno vozilo.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I sem vaše grupe koja se ukrcala u kamion, je li taj vojnik koji vas je izveo iz hangara, takođe sa vama krenuo?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ne, on se pridružio vozaču i praktično niko nije bio s nama u samom vozilu. U prtljažnom djelu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A kako je bilo napolju, je li bio mrak ili je bio dan?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Već sam rekao da je mrak već padao, dok smo još bili unutar prostora mrak je već bio pao. Ali vani je bilo mjesečina tako da je relativno vidljivo.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Jeste li poznavali druge ljude u vašoj grupi koji su bili ukrcani u kamion?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da. Neke jesam.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kako su se zvali?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa recimo Željko Jurela. I još jedan iz Sotina sad mi se momentalno imena ne mogu sjetit', ali sjetiću se.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li ste poznavali Matu Perka?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Je, to je ta osoba, Mato Perak, on je iz Sotina.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I dok ste se vozili u tom vojnom kamionu, jeste li razgovarali vi, Željko, Mate i drugi zatvorenici koji su bili u kamionu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa nismo baš ne znam koliko razgovarali, ali kad je Mato htjeo, pogledavao je kroz vozilo, htio je izać', Željko ga je zaustavljao rječima: "Nemoj, sve će nas ubiti". Odvrćao ga je od toga.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Rekli ste da vojnik koji vas je izveo iz hangara da vam je rekao da će da vas prebace u drugi hangar. Dok ste se vozili u tom vojnom kamionu, jeste li stvarno to mislili, da vas vode u drugi hangar?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa jednim djelom jesam, jer sam znao da na Grabovu ima drugih hangara. Ali stvarno nisam znao da li postoji u ovom dijelu prostora neki hangar. Što je u vojničkom smislu moguće napraviti od nekih šatora, neka vrsta smještaja na određenom položaju.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Šta ste vi odlučili da uradite dok se kamion kretao?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ja sam odlučio iskočiti. Uhvatio sam se za gornji dio tog prostora i skočio sam van i pogledavajući hoće li koji ići zamnom. Da li će neko slediti moj postupak, odnosno hoće li vozilo stati u nekoj drugoj mogućnosti.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A zašto ste odlučili da iskočite?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: To je bio momenat koji je neopisiv, čovek je bio u stanju šoka nakon onih pretrpljenih udaraca i svega što se događalo, svega što je loše bilo po nas, to je bila jedna kratka odluka i ja sam napravio što sam napravio. Skočio sam iz vozila.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I kad ste iskočili, kuda ste otišli?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Otišao sam u pravcu Vukovara, znači hodat, od svinjogojske farme u pravcu Vukovara.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I dok ste se kretali u tom pravcu jeste ili nešto čuli?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da, čuo sam nekoliko pucnjeva. Čulo se kao zaustavljanje vozila, znači buka koju proizvodi vozilo se smanjila i čuo sam nekoliko... kratki rafal i nekoliko pojedinačnih pucnjeva. Iz onog pravca koji sam ja napuštao.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko je prošlo vremena od trenutka kada ste iskočili dok niste čuli te pucnje?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Možda minut ili dva.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Jeste li videli kamion dok ste čuli pucnjeve?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ne, više ga nisam mogao videti. Ipak je to bila noć.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I pošto ste to čuli, kuda ste otišli?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa nastavio sam onim pravcem koji sam rekao. U pravcu Vukovara i kročivši ka ulaznom djelu zvanom Dudik, prije Dudika sam se kroz kukuruz se provukao i prošao preko Sajmišta i dalje nastavio blizu sela Bogdanovci u pravcu Vinkovaca.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kuda ste otišli posle toga?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Kako sam rekao, pravac mi je bio prema Vinkovcima koji su pretpostavljam još uvijek bili u posedu naših snaga i pokušao sam i izašao na slobodni prostor Republike Hrvatske s ciljem spajanja obitelji.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I jeste li uspeli da prođete do slobodne teritorije i ukoliko niste gde ste završili?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa završio sam u zatočeništvu time što sam prošavši kroz selo Cerić, vratio se natrag posle nekoliko sati upornog hoda i izvlačenja sa tog prostora ostao iznuren, bez vode i pokušao sam se opskrbit vodom i budući da je već prilazilo jutro, htio sam se malo pomoći sa vodom i mislio sam da je u podrumu u kojem sam prišao da su možda civili, da je možda prazan, tražio sam u stvari vodu i u stvari sam probudio recimo rezerviste JNA. I tad sam pao u zatočeništvo.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Jeste li ih namerno probudili ili je to bilo slučajno?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa to je bilo slučajno. Išao sam s namjerom se opskrbit' s vodom. Pitao sam glasno: "Ima li koga", nadajući se da možda ima, da su to obični ljudi, da nisu, da nije vojska.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Rekli ste da su vas zarobili. Šta se desilo?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa stavili su me u jednu pušnicu iz koje sam nekoliko puta hteo pobjeći, ali treći put je jedan vojnik koji je tamo bio, ostao kao čuvar, on je zapucao sa strojnicom i rekao: "Mrdneš li još sledeći pokret, propucaću tebe i vrata".

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko su vas držali tamo pošto ste pokušali da pobegnute i treći put?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa ta noć je kratko trajala, jer to je već bilo praktično jutro, zora, tako da brzo je, sat ili dva možda. Nakon toga se je razdanilo i onda su me odveli u njihovo neko zapovedništvo.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li da nam opišete tu komandu? Ko je bio tamo? Da li je bilo nekih vojnika?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa bilo je vojnika ispred zapovedništva, to je bila jedna obična kuća pretvorena u zapovedništvo i tamo je bilo vojnika koji su me ispitivali, prijetili, tukli i oduzimali ono što sam imao kod sebe.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kažete da su vas ispitivali. Šta su vas pitali, šta su hteli da saznaju od vas?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Što sam radio, gdje sam bio, više se ne sećam šta sve nisu pitali.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kažete da su vas tukli. Recite koliko su vas žestoko tukli?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Toliko da sam prokrvario po glavi i onda je iza toga bilo zastano.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko dugoje trajalo to batinanje?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa nije dugo trajalo. Pet do 10 minuta, ne znam.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko ste vi vremena proveli u toj komandi pre nego što su vas odveli na neko drugo mesto?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa praktično vrlo kratko, možda petnestak minuta i onda smo, onda sam ubačen u jedan kamion, vojni, vojno vozilo i bio sam praćen sa jednim vojnikom koji je stalno držao mitraljez u mene, odnosno strojnicu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A kakav je to vojnik? Spominjali ste pripadnike paravojnih formacija, pripadnike rezervnog sastava, redovne vojnike. Možete li da nam opišete kojoj je grupi on pripadao, odnosno čiji je bio pripadnik ili kakvu je odeću nosio?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa nosio je vojnu odjeću, ali ja sam prije rekao da ne mogu određivat' ko je pripadnik koje grupe, ali u svakom slučaju u odori JNA, prema tome na bilo kom položaju ili vojnom ili paravojnom, to je u ono doba bila jedinstvana, jedinstveni obrazac. Znači u svakom slučaju, vojnik JNA, bilo redovni ili mobilizirani kao rezervista.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I gde su vas odveli i šta vam se tamo dogodilo?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Odveli su me u mesto Stari Jankovci i tamo nas je, odnosno me je preuzela vojna policija i tamo je bio čini mi se jedan kapetan po činu, koji me je ispitivao i nakon toga uputio me je u podrum gde su me dvojica policajaca premlaćivala, a tamo sam zatekao još neke zarobljenike koji su već bili dovedeni tamo od prije.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A kao ste znali da su oni pripadnici vojne policije?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa oni su se isticali u JNA sa bjelim remenima, kao tregerima koje su nosili na sebi tako da su bili vrlo uočljivi u izgledu. Znači u sivo maslinastoj odori sa naramenicama bjele boje.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li da nam opišete kakve ste batine dobili na tom mestu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa tukli su nas pendrecima, odnosno i njihovim remenom posebno. Uglavnom batinanje je bilo pendrecima. Sve dok se čovek ne polegne dolje.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li su vam vojni policajci nešto rekli pre nego što su vas tukli?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ne sećam se da su išta govorili. Možda i jesu, a možda i nisu, ne znam.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li ste zadobili posebne povrede od tog batinanja?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa nisam posebne osim što sam bio plav obojen, kao da sam bio obojen u plavu boju.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kažete da su vas odveli u jedan podrum i da su vas tamo tukli. Možete li da nam kažete kakav je to bio objekat?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa to je bila kuća koja je pretvorena u neku vrstu smještaja za pripadnike JNA. Znači možda je to bila neka vrst podzapovjedništva za možda vojnu policiju ili tako nešto slično. Ne znam. U svakom slučaju gospodarska kuća, obična kuća.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li vas je neko ispitivao dok ste bili u podrumu te kuće?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ne posebno u podrumu nego gore u prizemlju kuće sam ispitivan.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Ko vas je ispitivao? Možete li da opišete tu osobu i da li možete da nam kažete u vezi s čim su vam postavljena pitanja? Dakle, kakvo je to ispitivanje bilo?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa pitanja su upućivana od jednog časnika, po sjećanju kapeten JNA. A pitanja su bila o mojoj ulozi u odbrani grada, znači u miniranju, u minskim poljima, gdje sam što ostavio, gdje sam minirao i sve što je uz to.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A kako ste vi znali da je on bio kapeten JNA?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa imao je činove.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Šta vam se dogodilo posle ispitivanja?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Nakon ispitivanja me je zavezao sa lisicama uz radijator i tu sam prenoćio.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A jeste li sledećeg jutra otišli negde?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Sledećeg jutra nas nekolicinu koji smo tamo bili su ukrcali u jedan, u jedno vozilo, to je jedan kombi i prevezli su nas u Šid.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A koliko je još drugih s vama tamo držano i da li znate šta su ti ljudi uradili da su takođe tamo završili?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa ne znam, to su bili žitelji grada Vukovara, što su činili ili što su po njihovom trebali ili nisu trebali činiti, to ne znam, ali oni su bili zatočeni, njih trojica ili čak četvorica. Jedan je bio čak pripadnik iz Đakova i nas nekolicina smo voženi u Šid.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Možete li da nam kažete kakvim su vas vozilom odvezli u Šid, ko je to vozilo vozio i šta se desilo kad ste tamo stigli?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: To je obično vozilo, to nije iz sustava vojnog nego kao "Volkswagen Transporter", tako, kombi vozilo. I tim vozilom su nas sproveli u policijsku postaju Šid.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko ste vremena proveli tamo u toj policijskoj stanici?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Tamo smo proveli nekoliko sati.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Jesu li vas ispitivali u policijskoj stanici i ako jesu, o čemu?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Da, ispitivali su nas. Šta se tamo događalo, gde je ko bio, išli smo na ispitivanje.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Kada kažete o tome "šta se tamo događalo", mislite li uopšte na Vukovar ili na nešto konkretno?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa radilo se i općenito, ali u mom slučaju taj islednik je mene i pitao koliko je ljudi ubijeno na Ovčari čak tvrdeći da se on mene sjeća od tamo.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li je osoba koje vas je ispitivala bila policajac, neko iz vojske ili ipak iz neke druge grupe ili možda civil?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: On je bio civilno obučan, pretpostavljam da je bio neki inspektor, možda MUP-a, znači policije civilne.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko dugo je trajao razgovor u vezi s tim koliko je ljudi pobijeno na Ovčari? Dakle, koliko dugo je trajao taj razgovor?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Vrlo kratko. Jer sam ja zanjekao da se ja sa njim poznajem i s time smo i završili razgovor.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: A zašto ste mislili da se njemu učinilo da vas se seća sa Ovčare, da ste vi tamo bili? Zašto ste vi to pomislili?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Nisam ja pomislio na to nego je on tvrdio da se mene sjeća sa Ovčare. I htjeo je od mene saznati koliko je osoba tamo ubijeno što mu ja nisam mogao reći. I nisam mu ništa rekao.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Da li vam je on rekao šta je on radio na Ovčari?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Ne. Jedino što je rekao je da smo se mi videli na Ovčari. Što je pretpostavka da je on možda bio tamo.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Rekli ste da ste u stanici policije bili nekoliko sati. Gde ste zatim odvedeni?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Došli su po nas vojnici JNA i izlazeći iz te ćelije su nas prvo tukli i onda su nas ubacivali u kamion JNA i takve okrvavljene, pretučene su nas vodili u Sremsku Mitrovicu.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: I gde su vas odveli u Sremskoj Mitrovici?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa praktično smo odveženi u civilni zatvor Sremske Mitrovice.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Koliko ste vremena proveli u tom zatvoru?

SVEDOK P-011 – ODGOVOR: Pa do 4. drugog 1992. godine.

TUŽILAC SMITH – PITANJE: Dok ste bili u zatvoru, da li je sa vama obavljan razgovor u vezi sa vašim učešćem ...

SUDIJA PARKER: Gospodine Smith, ako pomislimo da će sledeće pitanje da dovede do nekoliko novih pitanja i ako pogledamo koliko je sati, mislim da bi bilo dobro da za večeras prekinemo.

TUŽILAC SMITH: Časni Sude, Tužilaštvo nema prigovora na to.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Mi ćemo onda za danas da završimo i nastavićemo sutra u 14.15.

